

NYUGAT

TARTALOM

(többek között)

Ágó Mónika

Balázs Béla

Budai Boglárka

Csáth Géza

Ignotus

Kelemen Emese

Kerekes Zsófia

Kracz Csongor

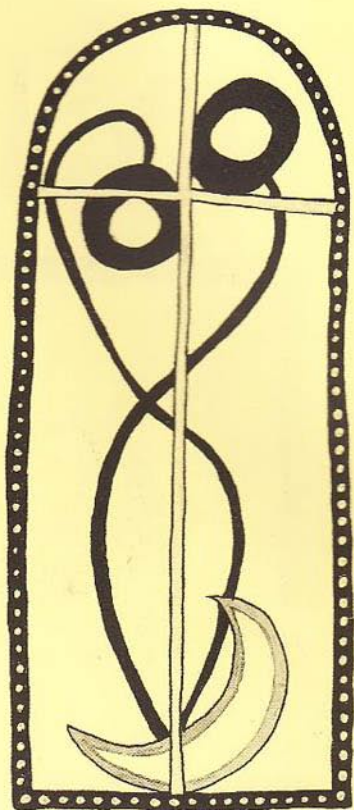
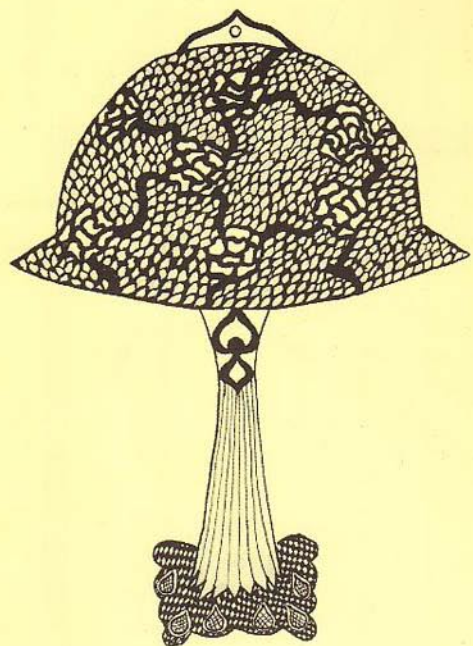
Laci Renáta

Muhi Ágnes

Pirmajer Attila

szövegei

1908-2008

A CSEND

Az emberek sok ezer esztendeje próbálják megelélni a Csendet. Mindenki más módszerekkel – egyesek saját magukban keresik, meditáció segítségével, míg mások a világban próbálják megtalálni azt, ami maga a Teljesség. Ám ennek az alagútnak a végén nem láthatjuk meg a fényt, mert a Csend keresése sosem vezet eredményre.

Legtöbben a boldogsággal azonosítják a Csendet. Úgy érezzük, hogy csak akkor leljük meg a boldogságot, ha megszüntetjük magunk körül az idegesítő zajokat. Ha sikerült végre eljutnunk a Csendbe, távol a zajoktól és hangoktól, hirtelen elkezd zavarni a némaság. Minden meghal körülöttünk, és megállíthatatlanul törnek fel a zajok a fejedben. És már nincs más vágyunk, csak visszatérni a nyüzsgő, zajos világba. A zaj bennünk van.

Ha sokáig élnénk zaj nélkül, valószínűleg beleőrülnénk az élet nyüzsgésének hiányába. Olyan lenne, mint az égbolt csillagok nélkül. Ám a Csend mégsem csak hiány, valójában egy felfoghatatlan tartalom. A Csend titok, és mindenkinek megvan a saját titka. A Csendnek méltósága van. A sok hazug szó között egyedül a Csendben nyílhat meg az igazság. Minden létezik benne: a zene, az élet, az idő és a tér. Úgyhogy a Csend nem azonos a hallgatással. A Csendben mi hallgatunk és az Élet szól hozzánk. A Csend határtalan, mint maga az Élet. Ha határok közt keressük, sosem fogjuk megtalálni. Igaz, hogy az emberi képzelet valóban határtalan, mindent el tudunk képzelni, egy kivételével, s ez a Csend. Mert a Csend formátlan, nem kép, nem hang, nem illat, nem érzés, és nem gondolat. Ő mindez. Ezért nem lehet a Csendet megtalálni, megismerni, mert nem egyenlő semmivel. Ennek ellenére minden ember megéli élete folyamán. Először magunkban kell megtalálnunk, később azonban rájövünk, hogy nem a Csend van bennünk, hanem mi vagyunk (a) Csendben.

MUHI ÁGNES

A csend lehet sokféle: békés, meghitt, áhítatos vagy néma, viharelőtti, dermesztő... mindig annak függvényében, milyen történet előtt vagy után áll be. A csend elé tehetünk pozitív vagy negatív jelzőt. Mivel napjainkban a naptár karácsonyi és újévi dátumokat jegyez, én két kellemes csendélményemről írok.

Mióta csak emlékszem, a mi családukban a karácsony úgy kezdődik, hogy az ünnep estéjén mindannyian templomba megyünk. Így történt ez most is. A templom megtelt. Megszólaltak az orgona hangjai. A lelkész elmondta az ünnepi igéjét és az imádságait, majd szebbnél-szebb énekek zendültek fel a gyermekkórus előadásában. Bemutatták a betlehemes játékokat is. Akkor már a kisebb gyerekek mocorogtak, köhécseltek, lazult a figyelmük, tudatukban már a csomagosztás motozott. A lelkész

felszólította a jelenlevőket, mondja el mindenki a maga imáját. Ekkor a tömeg elcsendesült. A **világítást** leoltották, néhány másodpercig meghitt, áhítatos csend honolt a templomban. Ezt a három nagyméretű csillagszóró sercegése zavarta csak meg kissé, majd felhangzott a

Hát egyszerű jártában egy borongós este a Csend kiért az erdő szélére. Ott is megpillantott egy kis nádfedelel viskót, amelyiknek az ablakában éppen kigyúlt a **világosság. Odalopódzott a kunyhóhoz, körül leselkedett, aztán bekandikált az ablakon. Alacsony paraszti gerendás szobát látott, beteg öreg asszonyt szalmaágyon és egy siheder fiút, aki az asztalra könyökölt és az imént meggyújtott mécsesbe bámult bele.*

Csendes éj. Mindig így történt ez karácsony estéjén, de most mégis úgy éreztem, ez a néhány másodpercnyi csend tette igazán ünneppé az ünnepet. Egy röpke ideig a zsúfolt padsorok felett tapintható volt a békesség és a szeretet.

A második csend-élményben pedig Erdélyben volt részem. Pár napos pihenőre utaztunk Parajdra. Hóborította táj fogadott bennünket. Délelőttönként gyógyterápia a sóbányában, ebéd után síelés a Parajd környéki lankákon. A jóleső fáradtság után nagy alvások, valahogy így telt el egy-egy napunk. Egyik reggel a szokásostól korábban felébredtem. A többiek még mélyen aludtak.

Felöltöztem és kimentem a ház elé. Egy kitaposott ösvény vezetett valahová, a hegyre fel. Elindultam az emelkedőn, követtem az ösvényt. Minél magasabbra jutottam, annál szebb látvány tárult szemem elé. Az ösvény jobb oldalán égbeszökkenősűrű **fenyves**. A fák görnyedten tartották vastaghóterhüket. Szélcsend volt. A völgyben a tisztáson fekete varjak sokasága gubbasztott mozdulatlanul.

Néma csend uralta a tájat. Ez a tökéletes nyugalom, gondoltam. Meg-megálltam és tekintetemmel körülpásztáztam. Élveztem a csendet. Ám messziről léptek nesze zavarta meg a némaságot. A léptek a völgy felől közeledtek. A vadőr csizmái csikorogtak a fehér havon. A varjak nagy kározással felröppentek. Fekete és fehér, csönd és zaj, örök ellentétek kavaroztak. Dühös voltam a csizmákra.

** Meredő sziklák elfogják a szálló felhőt, hogy az árnyékuk nesze se hallassék a völgybe; lent pedig szakállas, vén **fenyők** állják körül a tavat, tárt karokkal nehéz zöld függönyöket tartván, hogy szellő se érje. Nem rezdül azon soha egy fodor és nap se éri azt máskor, hanem csak álló délben, mikor egy szempillantásra megáll a világ órája. Sötét violaszínű a tó tükre, hanem a fenekéről csendes bíborizzás szivárog fel, mert ott van a gyönyörű nagy vörös korallpalota.*

KRACZ CSONGOR

Hihetetlen, hogy ennyire könnyű a jót megszokni, s hogy valami mennyit is jelentett nekünk, csak akkor tudjuk meg, mikor már elvesztettük.

Hosszú idő után először voltam nagymamám házában. Nagyon féltem szembesülni a látvánnyal, ami ott fogad. Mégis úgy alakult, hogy el kellett mennem, mert segítenem kellett apukámnak a takarításban. Felfoghatatlan volt, hogy miért megyünk most. Most nem kikapcsolódni, szórakozni megyünk, ahogy ezt az elmúlt tizenöt évben tettük. Most egészen másért. Összetakarítani, felmelegíteni a jéghideg falakat, hogy mire lesz a virrasztás, és jönnek a vendégek, minden rendben legyen. Nekem igazából csak az volt a feladatom, hogy felsöpörjek az udvaron s adjak a kutyának enni. Apukám szerintem azért adta nekem ezt a munkát, hogy ne kelljen bemennem a házba. Hogy a hideg miatt nem akarta, hogy bemenjek, vagy mert nem akarta, hogy feltörjenek belőlem az emlékek, nem tudom, de ez nem is számít. Valahogy már sok minden nem számít. Gyorsam felsöpörtem s adtam a kutyának enni.

Apukám kinyitotta az ablakokat és **begyújtott**. Hirtelen elkapott a vágy, hogy bemenjek a házba. Csak

* Nem szólt Péter az anyjának semmit, csak lehajította a rőzsét a kemence elé és **rakni kezdte a tüzet**.

még egyszer. Utoljára. Talán furcsán hangzik, de szándékosan akartam, hogy fájjon. Beléptem az előszobába és megborzongtam a hidegtől. Bementem a konyhába. Mindenhol tökéletes rend és harmónia. Minden el volt pakolva, csak a bútorok némasága volt a szobában. Hihetetlen, hogy ez ugyanaz a konyha, ahol mindig öröm volt összegyűlni. Behunytam a szemem, és eszembe jutottak az étkezések, a sok nevetés és vidámság. Most

minden kihalt volt. Fagyos és hideg. Elszorult a torkom. A nagyim **szobájában** is csak a csend várt. A halál, a gyász csendje. Az zavart a legjobban, hogy minden pontosan úgy állt, ahogy a nagyim hagyta. Mintha

semmi se történt volna. Azután lenyugodtam. Találtam képeket a szobában, melyeken a nagyim még fiatal volt. Elmosolyodtam. Gyönyörű nő volt. Sétára indultam a ház többi részébe. Sorra jöttek fel az emlékek valahonnan nagyon mélyről. Mindenhol csend és nyugalom. Nem is csodálom, hogy ki volt borulva szegény. Nekem az az egy délelőtt is nyomasztó volt, amit akkor a házban töltöttem, neki pedig ugyanezt el kellett viselnie vagy két évig. Ilyenkor bánt az, hogy magára hagytuk. Úgy érzem, nem látogattuk meg elégszer. Gyakran mondta, hogy bedilizik ebben a nagy házban, de akkor nem hittünk neki. Hiába a rádió, ami nála éjjel-nappal szólt, hiába a televízió, ezek nem pótolják az emberek közelségét, szeretetét. Neki pedig mi voltunk a legfontosabb, a család. A halála ráébresztett minket arra, mennyire fontos az egymás iránti szeretet.

* Péter leeresztette az asszonyt a rózsalevelekre és az ujjára nézett, hát ott volt a gyűrű.

Feljajdult erre és ruhát is alig kapkodott magára futtában, úgy menekült ki a **szobából**, ki a városból és kimenekült volna a világból is.

ÁGÓ MÓNIKA

Én tulajdonképpen egészen szeretem a csendet. Amikor sétáltam hazafelé, sűrűn esett a hó. Senki sem volt az utcákon, az autók sem jártak már. A házakról az ünnepi díszítés világított. Csak a hó ropogott a talpam alatt. Csend volt. Amikor hazaértem, már mindenki aludt. Én is lefeküdtem, de elaludni nem tudtam. Élveztem a csendet, ami körülvett.

Itthon általában nyugalom van. Legalábbis én ezt érzékelem, amikor hazajövök. Sohasem voltunk hangos család. Ha valami gondunk van, azt nem vitatkozással oldjuk meg. Sokszor beszélgetünk. A legjobb, hogy a beszélgetések során a szüleim mindig is felnőttként kezeltek. Van úgy, hogy beszélünk sem kell.

Mindig élményekkel telve érkezem haza, épp úgy, ahogy a barátaim is. Ilyenkor találkozunk valahol és sokat beszélgetünk. Aztán kifogyunk a szóból. Hallgatunk. Csendben vagyunk. És ez a csend cseppet sem kínos. Nem azt jelzi, hogy nincs mit mondanunk egymásnak vagy hogy meguntuk volna egymás társaságát. A legjobb, hogy tudjuk, mikor kell megszólalnunk. Ha valakinek nincs mit mondanom, inkább hallgatok, minthogy ostobaságokat fecsegyek.

Azért létezik kínos csend is. Elég változó, hogy beszédes vagyok, vagy csendes. Idegenek előtt vagy között keveset beszélek. Aztán ha valaki megismer, meglepődik, hogy mennyit tudok beszélni. Nekem egyszerűen fontos a társaság, hogy olyan emberek között legyek, akik szeretnek. De ha valaki barátságtalan vagy nagyon eltérő a gondolkodásunk, akkor már nem is igazán akarok vele társalogni. Nem akarom neki megmutatni ki vagyok, hogy talán más, mint amit ő elképzelt. Ilyenkor nem beszélek. Marad a kínos csend... és talán nem is bánom annyira.

Felmerül bennem, mi is az, amit csendnek nevezünk. Létezik-e egyáltalán? Szerintem ez teljesen viszonylagos. Mert attól, hogy nincs **zaj**, még nincs csend. A fejemben ugyanúgy dübörögnek a gondolatok.

LACI RENÁTA

* No de elérkezett egy nagy városba. Olyan nagy volt ott a szekerek zörgése és a kéményes gyárak robogása, hogy majd megsiketült és a zsvajgó emberáradat majd leverte a lábáról. Nagykönnyebbséget érzett ott Péter. Álmélkodva nézelődött körül. És irigykedett azokra az emberekre, hogy bár ő is találna valamit, amiért úgy kiabálhasson és hadonászhatson. Minduntalan a leg**zaj**osabb gyárak között kóborolt.

Hol a csend mostanában? – sóvárogva keressük az elveszett csendeket. A tévé hangereje nagyobb a szükségesnél, s még így is akad családtag, aki halknak találja. Irigy vagyok azokra a családokra, akiktől ezeket a mondatokat hallom. Az én családom mintha már nem is élne. Számomra, szomorú ezt bevallanom, de olyan a hangulat, mint egy sivatagban. De vajon miért?

Szombat volt. Amint azt mindenki tudja, a fiatalok számára ez a héten a legjobb nap. Nincs sulis, és hozzá **este** diszkóba lehet menni. A családomnak viszont ez olyan, mint akármelyik hétköznapi. Bennük semmi izgalom, vágy vagy vidámság.

– A kaputelefonon többször egymásután pusztaszórákosszólásból fölcsejtenek. A kazán

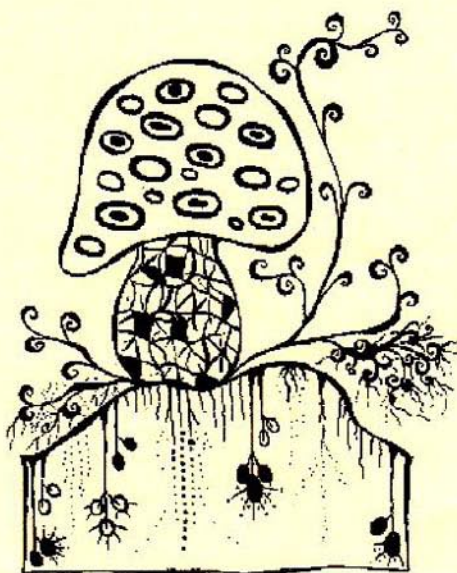
** Lányok is dolgoztak a gyárban.*

Este, ha vége volt a munkának, már a nagy téglásudvarban kezdődött a hangos tréfa, cicázás. Volt egy köztük, egy fekete hajú, parázs-szemű, az volt a legszebb. Ilonának hívták és ha dalolva, tapsolva végigtáncolt az udvaron, mind megbolondította a legényt. A legszabadabb szája neki volt, elkezdett mindegyikkel, de valamennyinek fittyet hányt és tudták, hogy csak neki nincsen szeretője.

zománc-köpenye zörög, a csövekbe szorult levegő füttyöl... Erre mondják: zajlik az élet. No, fül dugó is van a világon – csak akkor éppen azt nem halljuk meg, amit kellene! – így panaszkodik az egyik barátnőm. Nekem azonban még fül dugó sem kell, mert nálunk olyan csend van, mintha máris mindenki süket volna. Későre járt már, a barátnőmnek haza kellett mennie, és én úgy döntöttem, elkísérem az úton. Néma csend. Nem szóltunk egy árva szót sem egymáshoz. A házuk elé érve megöleltük egymást és egy szó nélkül elváltunk. Egész úton hazafelé csak a lépteimet hallgattam. A kutyák mintha megbénultak volna, nem ugattak. Az

emberek mintha gyászba vert szívvel sétáltak volna az utcában, nem is köszöntek. A gyerekek mintha már nem ismernék azt a szót, hogy „játék”, mivel a kezükben ugyan volt egy labda, de csak a padon ültek és bámulták az eget. Mikor hazaértem, már mindenki aludt. Nekem sem maradt más választásom, aludnom kellett. A hideg és kemény pokróc alá feküdtem és gondolkozni kezdtem. Bámultam a falat és csak a koromfekete sötétséget láttam.

DUDÁS RAMÓNA

Készülődés, hangos beszéd, ide-oda szaladgálás...
Ajtócsukódás, fellelegzés. Egyedül maradtam itthon. Milyen jó
lesz egy kicsit magam lenni...

Jólesőn végignyúltam ágyamon és behunytam a szemem.
Gondolataimban barangolni kezdtem: azokkal a dolgokkal
foglalkoztam, amelyek az elmúlt héten a leginkább lekötötték
a figyelmemet. Elégedettséggel töltött el, hogy a mindennapok
után egy kicsit elmélkedhetek. De hirtelen vágyat érzek arra, hogy
gondolataimat megosszam valakivel. Mérhetetlen üresség: egyedül
vagyok. Csak a csend és én. Rátelepszik lelkemre, belopja magát
fülkagylómon keresztül a szívembe. Kezdem úgy
érezni, a világ végéig futnék, csak meneküljek a csend
karmai közül. Pedig néhány
perce még hogy örültem,
amikor körültengett lágy
lehellete... mostanra
sivító **vihar**ra erősödött.

HARKAI ANITA

* "Emlékszel arra a **vihar**ra,
amelyik ledöntötte a gyár
kéményét? Olyan irtózatossá csend
járt előtte. A gépház ablakából
néztem és egyszer csak a kavargó
fekete felhőkben a csapkodó
hajadra ismertem. Mikor
belehasítottak a villámok, az az
átvillanó fehér bőröd volt. Mikor
pedig beütött a villám és átrázta a
testemet, akkor kifutottam hozzád
a viharba. Azóta..."

A lelki csend más dolog. Az igazat megvallva, nem tudom, mikor éreztem utoljára azt, hogy most minden el van csendesedve bennem, és teljesen nyugodt vagyok. Talán karácsonykor.

Elgondolkodunk a jó dolgokról, amelyek az életünkben vannak, és csend költözik a szívünkbe. Viszont a lelki csendnek lehet rossz oldala is. Amikor rossz kedvem van, **egyedül érzem magam**, csak tompaságot érzek. Bele tudnék örülni, mikor minden érzésem cserben hagy, és már nem tudok

bízni saját magamban sem. Ezért ha a lelki csendet szeretném meghatározni, azt mondanám:

– A gondolataink nincstelensége.

* "Mikor a tündér felém tárja a fátylát, akkor **azt érzem, hogy** örök havason élek ezer évek óta és minden bajom és örömöm csak tűnő álom volt. Akkor elmúltok mellőlem, akiket szeretlek, mintha rég meghaltam volna. Akkor azt érzem, hogy sohase volt dolgom emberekkel, hanem csak örök csendes tündérekkel, akik ezer évek óta szállnak és kelnek körülöttem a végtelenségben."

BARANYI RENÁTA

A csend egy nagyon nehezen elmagyarázható dolog.

Mi történik a fejemben, amikor nincs zaj, csak csend van? Én szeretem az életet, szeretem, ha sok minden történik minden nap. Talán nem is tudnék élni csendben. De amikor egyedül vagyok a kollégiumi szobában két napig, akkor mit csináljak? Olyankor csak ülök és frusztrált meg ideges vagyok. Valamikor szomorú is, mert nincs senki, akivel szórakozni vagy akár csak beszélgetni tudnék. Olyankor nincs ihletem tanulni, nincs erőm semmire. Minden az utamban van és bírok aludni.

Mikor hasznos meg jó és mikor utálatos a csend? Amikor rossz kedvem van, akkor talán jól esik, ha csend van, mert nyugodtan gondolkodhatok a történetekről. És ha kell tanuljak, akkor is jó a csend, de nem szeretek és nem bírok tanulni, ha egyedül vagyok a szobában. Mintahogymondtam, a csend utálatos, ha egyedül vagyok.

Szerintem az életben kell legyenek csendes meg zajos pillanatok. Nem lehet csak csendben vagy csak zajban élni. De a csend meg a zaj **harmóniában** kell legyenek.

* Felrezzent, mintha álomból ébredt volna; aztán felállt, lekötötte a hátáról a **harmonikát**, megforgatta a levegőben és úgy elhajította, hogy nagy ívben röppült le a hegyről a mélységbe, még szólt is egyet röptében, mintha sóhajtott volna; azzal sápadtan visszaült a helyére és felhajította borát.

MOLNÁR RUDOLF

A csendről valaki a békére, nyugalomra asszociál, másnak a halál, a vég és úgy általában valami negatív jut eszébe róla. Találkoztam már olyannal is, aki az univerzumra gondol, ha meghallja a csend szót. Valóban, az elég nyugodt hely, jó példa a csendre, leszámítva a csillagok meghalását, különböző gázrobbanásokat. Van még egy példám a csendes helyekre: a tenger felszíne alatti világ. Ennél csendesebb helyet keresve sem találhat az ember.

Megkell mondanom, megkérdeztem néhány ismerősömet, mi a véleményük a csend fogalmáról, és meglepően nehezen tudták megfogalmazni véleményüket.

Körülöttem talán még soha nem volt igazi csend. Hiszen most, miközben e szavakat írom, egyedül vagyok a szobámban, még sincs csend. Hallom az óra ketyegését, a víz áramlását a falban lévő csövekben, a szomszéd **kutyák** ugatását...

MAČKOVIĆ ANNA

* Az ujjára néz Péter, hát ott a gyűrű. Csak fölajdult erre, egyet fordult és rohant le hanyatthomlok a hegyről. Vissza se nézett többet se Pálra, se a vén Muharosra. Futott, futott keresztül az erdőn, végig az országúton. Futott, futott tanyák mellett el, falvakon keresztül. A **kutyák** az inába eredtek és a gyerekek hujántottak utána. "Nézd a bolondot! Boszorkány úzi! Vigyázz, hé, mert elveszted a lábad."

De Péter csak futott, mert azt hitte, fut valaki utána suhanó léptekkel, melyek alatt a fűszál se hajlik.

Fekszem a takaróm alatt, lustán, mozdulatlanul. Megfordult fejemben a szándék, hogy kikászálódjak a vastag pléd alól, odamenjek az ablakhoz, befüggönyözsek, és lámpát gyújtsak. Este van körülöttem. Fölgyújthatnám a villanyt a fejem fölött. Nem kell. Jó ez a meleg homály.

Künn konokul, lomhán, dagadtan úsznak a felhők az ablak osztott sötét képernyőjén. Alaktalan páranőstények, hóval vemhesek.

Csend van. A forgalom zajkeveréke lassan elül, csak a kandalló duruzsol szorgalmasan.

Olykor a rács mögül kipattan egy-egy szikra.

Anya sétál végig a szobán, azután vissza. Amikor elhalad a kandalló mellett, szemüvegén megbicsaklik a fény. Tálcat tesz az asztalra. Egyszerre különös, csalogató fűszeres illat kel útra az egész házban, a forraltbor illata. A fahéj, a szegfűszeg csábítóan hat, mert családom minden tagja

az asztal felé siet. Fogunk egy-egy öblös csészét, s a kandalló melletti padkára telepedve, az égő tűz fényénél gyönyörködünk szerény karácsonyfánkban.

** A **Csend** a legszebb, legfiatalabb a tündérek között, mert régiebb valamennyinél és még egész fiatal volt az Isten, mikor őt teremtette. Neki van a legédesebb mosolygása, a legmélyebb tekintete is, és bűbajos, átlátszó fátylakba takarózva jár. Gyakran kiszáll a tóból és lábujjhegyen lejön az embervidékre. A fűszál nem hajlik meg a talpa alatt, ahova pedig jártában ráborítja bűbajos, átlátszó fátylait, ott nem zúg az erdő, elhallgat a patak és nem dong a bogár. A mezőn pedig a barom dermedten csodál maga elé, hogy meg ne rezdüljön a nyakán a kolomp és a kutya a két első lába közé fekteti le a fejét.*

Szenteste van. A béke, a szeretet, a csend estéje. Behúnyom a szemem, s a tüdőmet teleszívom gyantás, fűszeres fenyőillattal. Le is csippentek egy-két tűt valamelyik gallyról, elrágom a húsos tűleveleket, s kiszívom belőlük az illóolaj ízét. Kezemet fázósan kulcsolom az edényre, s aprókat kortyolok a forró nedűből.

Lassan megsűrűsödik a meleg levegőben a kis fenyő gyantaillata. Testünk körül tömény lett a csönd is. Pillantásom a díszekre téved, amikor az egyik gömb megmozdul. Ni csak, ott vagyok benne, mint egy varázsgömbben! Döbbenve látom magam, ahogy a családommal végigsietünk a templom udvarán. Az éjféli misére igyekszünk. A sétány szürke aszfaltján piszkosfehér hófoltok lapulnak, mintha a nővérek elszennyeződött porcukrot öntöttek volna szerteszét. Belépek a templomba. Szemem az oltár mögötti hatalmas fenyőfákra réved. Lelkemet magasztos értés keríti hatalmába: a szeretet érzése, mely mindent betölt, és mindenre elég. Ezt ma éjszaka, az éjféli misén értettem meg életemben

először igazán. A karácsonyt azért ajándékozták nekünk, hogy az Úr megszerettesse velünk az alázatosságnak azt a fajtáját, amit tulajdonképpen szeretetnek hívnak. Egypillanatra **mintha** megállt volna velem az idő. Szívem mélységes, csöndes nyugalomban. Érzem, minél tovább maradok csendben befogadó, nyitott szívvel, annál jobban átjárja lelkem a szeretet. Ezen az éjszakán az én szívemben is újra megszületik a kised, a Megváltó.

Valahol olvastam, hogy a csöndet akkor fogadjuk a szívünkbe, amikor szívünk mélyén először kimondjuk a hit szavát. A csönd a benső élet ereje. A csönd erkölcsi lényünk közepébe hatol bele, ezért csönd nélkül nem lehet erkölcsösen élni. A csönd titokzatosan beléhatol erényeink világába és megőrzi őket a

* „Hadd a fejedet a karomon. Látod, most boldog vagyok. Ha ölelkezünk, mintha dulakodnánk, hogy korlátokat törjünk le, amik közöttünk vannak és mégse tudnánk egymáshoz elérni. De soh'se éreztem magam ilyen egynek veled, mint most. **Mintha** elsüllyedne minden, ami közöttünk van és ez a csend összemosna bennünket, mint egy nagy folyó. És mintha minket titkolna el ez a csend élet és halál elől. Te nem úgy érzed?”

romlástól. Ha csönddel töltjük meg a szívünket, akkor reményben élünk. Lassan elkezdjük felfedezni saját énünket. Vannak olyan pillanatok, amikor az alkotó ember lazít, megfélekedezik a terveiről... csendben marad. Olykor a beszédre vállalkozó ember is elhallgat, életük nem szóródik szét haszontalan szavakban, hanem a lélek csendje továbbra is erőt ad a számukra.

A csöndben megtanuljuk a dolgok közti különbséget. Akik menekülnek a csöndtől, azok elmosás a dolgok közötti különbséget is. Nem is akarnak tisztán látni, jobban szeretnek a zavarosban halászni. Vannak, akik ragaszkodnak a saját lármájukhoz, ők türelmetlenek minden mással szemben is. Állandóan meggyalázzák az erdőket, a hegyeket és a tengereket csöndjéért. Gépeikkel minden irányban átfurakodnak a természetben, mert attól félnek, hogy a világ nyugalma vádolni fogja őket ürességükért. Nyugtalan nyüzsgésük semmibe veszi a természet rendjét. A repülőgép zúgása egy pillanatra tagadni látszik a felhők és az ég valóságát, mert határozott irányba halad zajos és feltűnő erővel. Az ég csendje azonban megmarad akkor is, ha a gép már elment. A felhők is ugyanolyan méltósággal úsznak tova, ha a gép már darabjaira hullt. A világ csendje az egyedüli valóság. Lármáink, ügyködésünk, céljaink, ostoba kijelentéseink a céljainkról... mind hamis illúzió.

A világ minden csöndjének teljességében, mélységében és tágasságában jelen van az Isten. Az Úr a mandulafák között őrökdi szavai beteljesedésén.

Akár ma éjjel zúgnak el fölöttünk a gépek, akár holnap; akár lesznek autók a kanyargós utakon, akár nem; akár beszélnek az emberek a földeken, akár nem; akár szól a televízió a házunkban, akár nem; a fa csöndben rügyezni kezd.

Akár üres az iskola, akár tele van gyerekekkel; akár a városba mennek dolgozni az emberek, akár traktorokkal ki a földekre; akár turistákkal, akár katonákkal fut be a kikötőbe a hajó; a mandulafa meghozza a gyümölcsét.

Vannak emberek, akiknek szemében egy fának nincsen valósága mindaddig, míg ki nem vágják. Némelyek az állatokban sem látnak semmilyen értéket, amíg a vágóhídra nem kerülnek.

Sokan semmit sem vesznek észre mindaddig, amíg vissza nem élnek vele, s sokan vannak azok, kik észre sem veszik, amit nem akarnak elpusztítani.

Ezek az emberek aligha ismerhetik a szeretet csöndjét. Szeretetükben a másik ember csöndjét emésztik el a saját lármájukkal. S mivel nem ismerik a szeretet csöndjét, nem ismerhetik Isten csöndjét sem. Ő nem pusztíthatja el azt, amit szeret, hiszen a saját szeretetének törvénye szerint életet kell adjon mindazoknak, akiket be akar vonni a maga csöndjébe.

A csönd nem öncélúan kér helyet az életünkben, más a rendeltetése. A csönd a beszéd édesanyja. Egy élet csöndje arra irányul, ami már szavakba foglalható, annak kimondására, amiért élünk.....éltünk.

Gyakran sok időbe telik, mire megismerjük a másik embert, és képesek vagyunk egyszerűen csendben maradni egymás mellett. A csend valamilyen módon megpecsételi barátságunkat. Ha már mindent elmondtunk

** ...csak nézett merően a violaszínű mély szemekbe, amelyek fenekéről **csendes** izzás szivárgott fel. Onnan értett, mintha tiszta beszéd volna. Mert a tündér ajka meg nem nyílt és hangja nem hallatszott.*

„Én kiveszem a szívedből a fájdalmat Péter, ha szeretsz engem.”

egymásnak, a legnagyobb öröm a **csendes** együttlét.

Szentestén ilyen csend vette körül az én családomat is. Boldogan ültünk a barátságos meleget nyújtó kandalló körül, karácsonyi énekeket hallgatván, lelkünkben csendes ujjongással örülve szerényen feldíszített karácsonyfánknek.

Ilyenkor, leginkább karácsonytájékan szükségünk van rá, hogy megtaláljuk a csendet, a szeretet csöndjét. A tudás önmagában senkit sem képes tartósan megváltoztatni, egyre jobb emberré formálni, de a szeretet igen.

A csend valójában olyan szent térség, mint egy lelki anyaméh, amelyben még a legrosszabb ember is képes újraéledni a Lélek által.

BUDAI BOGLÁRKA

*BALÁZS BÉLA: A Csend. Nyugat, 1908/14.

Te! Szeretnéd a szemedben égni látni romlandó lelkedet?
Talán? Igen? Vagy nemigen? Gondolkodj.

Bólintottál... Hát akkor hadd lobogjon... máglyán, kévén,
csontszáraz fákon, pokoli lángon. Ahogy elhamvadhat a test,
úgy pusztulhat a lélek. Mert itt van, mert eljött a hitetlen élet.
Megszűntek a csodák, megszűntek a hangok. Lett helyettük
hazugság, méltatlan emberi rangok.

Nem lehet mást tenni, el kell viselni. A szemetet az utcán. A
kaján vigyort az emberek arcán. A vergődő részeges, az eltűnedező
egészséget. A hiányt, a nincset, ezt az emberi közkincset.

Beköszöntött egy újabb tatárjárás. Mi magunk lettünk
az ellenség és az áldozat. Elvisz bennünket a kárhozat. Hinni
kellene. Hinni kellene mindabban, ami megmutatkozik most
és megmutatkozott régebben. A rendszerben. Csakhogy már a
rendszer sem hisz önmagában.

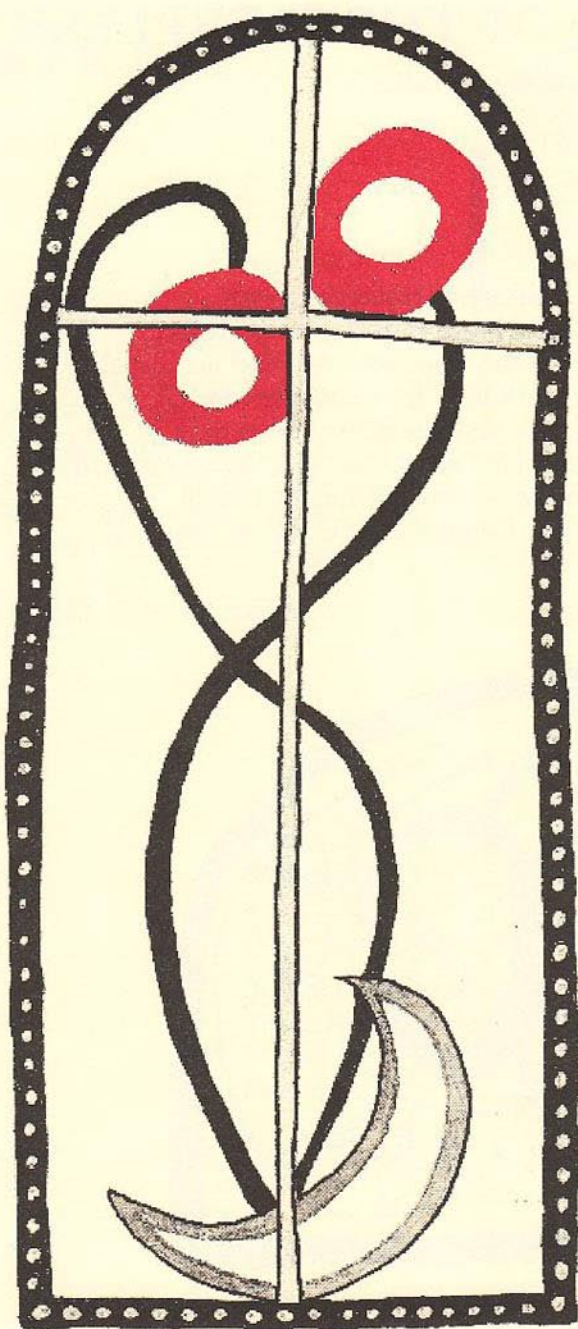
Hallgat. Átkozott szótlanúságba burkolózva hallgat:
a táj, a néma, a madár, a béka...

Nincs térerő. Sem a dombon, sem a hegyen. Ilyenkor az
ember mitévő legyen. Kiáltson segítségért. Talán az valamit ér.

SEGÍTSÉG! SEGÍTSÉG!! SEGÍTSÉG!!!

Csönd.

PIRMAJER ATTILA

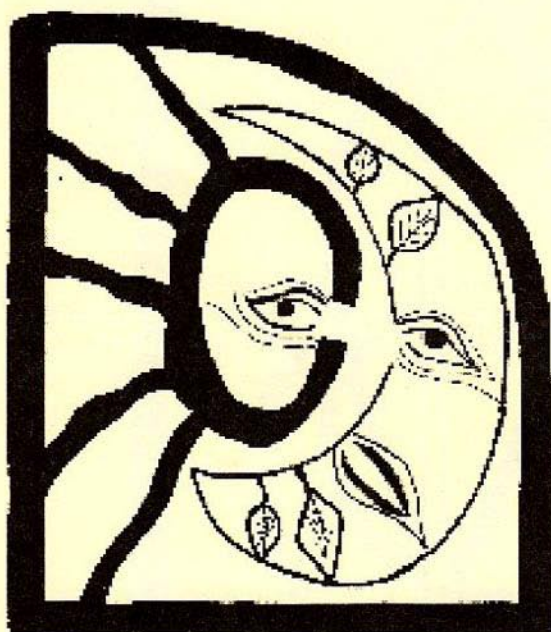

SUN OF THE SLEEPLESS

(From „Hebrew Melodies”)

Sun of the Sleepless! melancholy star!
Whose tearful beam glows tremulously far,
That show'st the darkness thou canst not dispel,
How like art thou to Joy remembered well!
So gleams the past, the light of other days,
Which shines but warms not with its powerless rays:
A night-beam Sorrow watcheth to behold,
Distinct, but distant – clear – but, oh, how cold!

LORD BYRON

ÉBEREK NAPJA

Éberek Napja! búskomor csillag!
Kinek fénysugara messze csillog,
Tükrözve az üzetlen sötétet,
Ahogy felidézed az Örömet!
Így csillámlik az elmúlt napok fénye,
Fáradt sugár, már nem melegít régen:
Szemünkbe szúr egy éjsugár, a Bánat,
Halovány, de jaj mily hideg és sápadt.

LACI RENÁTA fordítása

*Álmatlan napja, csillag, szomorú
Messziről izzó, könnyes sugarú,
Az éjt csak néző s oszlatni kevés:
Olyan vagy, mint a szép emlékezés.*

*A múlt is így, a voltak fénye itt
Tehetetlen csak csillog s nem hevít -
Mécsét gondok virrasztva nézitek:
Ragyog, de távol, tiszta, de hideg.*

IGNOTUS: Idegen költőkből. Nyugat 1908/6.

DÉLUTÁNI ÁLOM

Van egy világ, hol ébren még sosem jártam,
de legszebb álmaimban néha megtaláltam.
Ott sosincs viszály, örök béke honol,
tücskök dalára madárraj válaszol.
Évezredes fák alatt kis patak folydogál,
virágillatú tisztáson Tündérpalota áll.
Lágy nyári szellő borzolja hajamat,
a palota udvarán tündérek táncolnak.
Napfény csillan víg tündérek szárnyán,
ruhájuk lenge, tarka szivárvány.
Tüzes csillagok csillognak szemükben,
vad táncuk láttán láng gyúl szívemben.
Vidáman játszanak zúgó vízesésben,
rózsából díszes koszorút készítenek.
Deli szép dalia az ő királyuk,
mellette Meropé, kinek szépségét csodáljuk.
Szolgálja őket a serény udvartartás,
sokat vigadó, fényűző kacagás.
Amerre nézek, minden mosolyog rám,
egy lelógó faág megérinti ruhám.
Selymes fűszálak vigyázzák a léptem,
a béke fényében fürdik egész lényem.

*** Enyhe szellő kezdett fújdogálni. A nyakam köré csavartam a grófkisasszony fátylát és felültem. Elővettem Al-Dsezirehben vásárolt jó dohányomat és rágyújtottam. De a szívem tele volt aggodalommal és bizonytalansággal. Nem tudtam a csónakban maradni. A parthoz kormányoztam hát és kiszálltam. Harmatos **selymes fű**ben vitt az utam holdfényes nagy mezőn keresztül.*

Hirtelen halk szemmel, **ahogy sóhaj libben**,
kicsiny pillaszárnyon egy tündér elem libben.
Beszéd nélkül is értem minden szavát,

*** A barlangokban lakó gonosz szellemek előbújtak, utánunk repültek, belekapaszkodtak a csónakba és fölöttünk **lebegtek**. Hétszer megfordítottam gyűrűmet az ujjamon. Nemsokára szemben az ég alján valami gyenge világosság kezdett derengeni. És azután, mint valami nagy csodalámpa, felbújt az égre a hold.*

kézen fog és repít hegyen-völgyön át.
Halandó nem érez ilyesmit soha,
selymes lepkeszárnyon álom repít tova.
Átjár az érzés, mint huzat a házon,
soha el ne múljon, mindig ezt kívánom.
Könyörtelen fáj, bánt e világ szépsége,
elvarázsol a tündérek szelíd békessége.
Túlragyogják a nappalt és az éjszakát,
varázsos mosollyal álmomat vigyázzák.
Olyat érzek, mint eddig még sosem,
hogy e világot örökké őrzi majd szívem.
És érzem, hogy valahol álmom mélyén
létezik egy olyan világ,
mely őrzi a tündérek nyomát.

MUHI ÁGNES

Hazaértem. Napi teendőimet befejezve, hogy fejemet kiszellőztessék, le szoktam pihenni. Furcsa állapot, mikor csak forgolódom, agyam zakatolva jár, s nem tudok kikapcsolni. Körülölel az aznapi élmények sora. Van azonban, mikor azonnal álomba merülök.

Meghatározhatatlan számomra, hogy az álom hogyan érint meg. A **felvillanó** képek ébredésem után hol kellemes, kiegyensúlyozott érzésekkel töltenek el, hol pedig mélabús, nyomott hangulattal.

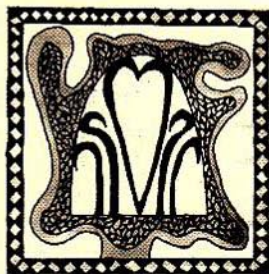
*** Megállott, oldalt hátra hajtotta a fejét és finom fülcimpáin megrezzentek türkizes arany karikafüggői. De nem nézett reám. Könnyen vonaglottak a vállai és hideg, bágyadt szemeinek mélyén - egy pillanatra csak - megcsillant egy ibolyaszínű sugár. Megremegtem, mintha **felvillanó** lidérctüzet láttam volna.*

Sokszor szoktam álmodni. Boldog s szomorú álmok váltakoznak nálam. Körülöttem villog ezer apró emlékkép. Körülölel az éber álom édesen sötétlő fénye. Látomásba hullok, s összefolyik gondolataimban az álom és a valóság. Az Álom birodalmába lépve rejtély fonja körül a mindenséget. Csillagárnyak kelnek táncra, s belesüppedek egy gyönyörű világba.

Elmerülök a fények özönében s a boldogságban. Lusta tengerként morajlanak az árnyak és a hangok körülöttem, emberi formájukat, alakjukat felismerhetetlenség veszi körül. Csak saját személyemet ismerem fel, átölelek mindenkit, Démont és

Angyalt, a szívem mélyén mindenki iránt hatalmas szeretetet érzek. Változik a hely és az idő, nem érdekel hány csillag csillog, hogy minden mozog és forog, ám a Szeretet mindent és mindenkit összefog. A mindenség színekavalkádjában a Szeretet gyönyörűséget és édes nyugalmat áraszt. Ébrenlét és álom, bármi legyen is az, menedéket nyújt. Ismeretlen lágyssággal fon körbe. Most más nem létezik, mint amit látok, s az nem más, mint vízió, álom, látomás...

Száz, **ezer**, millió, milliárd álmot álmodunk, s a legszebbek titokzatosságukkal megérintenek, drága gyönyörként kutatunk utánuk, próbáljuk őket megfejteni.

**** – Grófkisasszony –** mondtam
–, te mindent tudsz, amit akarsz,
mert a némaság mindentudókká
teszi a nőket és azt is tudod, hogy
csak miattad jöttem **ezer** mérföldről,
hogy csak miattad születtem és hogy
miattad fogok meghalni, add nekem
hát a fátyolodat és önts egy csepp
illatos olajat a homlokomra.

Fantáziatengerként lépnek elő a mesék, melyek valamilyen módon nyomot hagynak a lelkünkben.

De véget ér az álom, megérint az ébredés. Olyan ez, mint egy fönixmadár – hamuból lett újjászületés. S én, mint valami Álommester ébredéskor misztikus gondolatokkal körülvéve, hullócsillag módjára visszazuhanok a földi valóságba, hogy kimondhassam: álom és valóság határa újra megérintett.

BUKVA KARMEN

**** CSÁTH GÉZA:** *Délutáni álom. Nyugat, 1908/17*

REGGELI VERS

Reggel van.
Ma is alig bírok felkelni,
de muszáj.

Megint próbálok embert faragni magamból,
nem sok sikerrel.

Macskáim keserves sírását hallgatva
kénytelen vagyok nekik enni adni,
de hogyan?

Tíz macskám közül húsz
a lábaim körül tekereg.

Csend van.
Édesanyám már dolgozik,
bátyám még alszik.

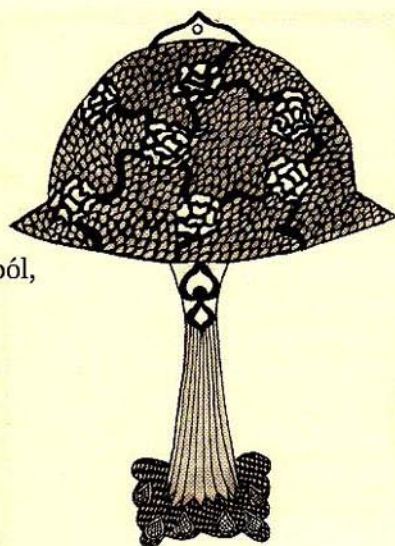
Ülök magányosan a konyhaasztalnál.

Indulnom kéne!

Reggel van.
Mikor kilépek a meleg házból,
megcsap a csípős szellő...
S egyszerre felébredek!

Viszont mikor belépek
iskolám kapuján,
elkap az a szörnyű érzés,
hogy már megint
reggel van.

KEREKES ZSÓFIA

*Óh titkos és kegyetlen reggel...
Még visszafele húz az álmom,
Hogy egyszerre a nyoszolyámon
Fekszem bábász nyitott szemekkel.*

*Ezek a drága, fájó percek...
A folyosón ketten beszélnek,
Jaj, rám zuhant megint az élet,
Jaj, hogy aludnám még egy verset.*

*Nyújtózni a két gyöngö karral...
Lenn egy zárt hintó sietett el
Szépséggel, kincscsel, asszonytesttel -
Nyújtózom és a két ló nyargal.*

*A nap a zászlóját kitűzte...
A szívemből feljön a bánat,
Száll, száll, mint egy hangtalan háznak
Messze elnyúló kéményfüstje.*

SZÉP ERNŐ, Nyugat 1908/10

EMLÉKIRAT ELTÉVEDÉSEMÉRŐL

Ma még egyszer rájöttem arra, hogy bosszúságomat hibáztatják mindenért, viszont félelmemet szóba sem hozzák. És még egyszer bent szeretnék maradni, míg szellemem pihen a madarak dallamára. Nem, én nem fogok kimenni. S mindezt azért, mert én nem tudom több részre szakítani a pillanatot, azért, mert nem tudok több részre szakítani semmit. Nem szeretnék eltévedni a közhelyek sötét utcáin, de mindenki csak erre tanít.

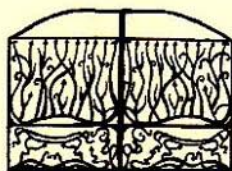
Elmém szűrője képtelen átválogatni a gondolataimat. Szeretnék itt maradni és mégis haladni, műmosolyok kísérete nélkül.

Már óceánokat képeznek a **könnyek**. Pedig vannak az életben olyan sorok, melyeket ugyan nem törölhetünk ki, viszont hozzájuk írhatunk valamit.

Ma még egyszer barátot keres a Hold, de minden alszik. Megszülettem és meg fogok halni. Ma még egyszer eltévedtem e kettő között.

*** Újra rákezdtem a sírást, hogy még a megmaradt kevés **könny**emtől is megszabaduljak. Csakugyan hamarosan végképpen elfáradtam és berekedtem és cél nélkül ödöngtem ide-oda, villák között, keskeny, fűvel szegélyezett gyalogutakon, kerítések mellett, amelyek mögött hatalmas komondorok farkcsóválva követték lépteimet, ameddig a portájuk tartott.

BLASKÓ LEA

Sötétség. Csend. Nyugalom? Ó nem! Ez a gondolataim és a köztem zajló harc kezdete.

Mereven bámulok a falra. Hirtelen felriadok. Tudatom kivilágítatlan utcáin visszhangzanak a lépteim. Befordulok egy sarkon, amely egy végtelen utcába torkollik. Bolyongok. Minden lépésem egyre fájdalmasabb. Tébolyultan küzdök a félelem ellen. Gépiesen emelem a jobb, majd a bal lábam. Zsibbadt végtagjaimat metszi a hideg. Elvesztem elmém metropoliszában.

Az óra háromezer-hatszázadik pillanatában kétségbeesetten kapálódzom. Nem találok a kiutat. Emlékeim seregének léptei dübörögnek a jeges aszfalton. Süvöltő szél seper végig a szennyes sikátorokon. Felsóhajtok. A **szívem** szabatosan dobog, bár eltévedtem önmagam labirintusában, és nem találok innen vissza.

Életem országútján már milliószor megperzsel a csalódottságotsugárzó nap. Ütések ezrei csapódtak a

*** Most már nagyon szerettem volna hamarosan hazajutni. És ezt a vágyat csak fokozta ébredő sejtelmem, hogy eltévedtem és nem fogok tudni hazatalálni. Eleintem mertem ezt magamnak bevallani és a kezdődő kétségbeesés egy árnyalatával **szívem**ben tovább mentem előre, előre elhomályosuló szemekkel.

hátamba. Bántottak, megfélemlítettek. Letérítettek számtalan dűlőre. Mégis, mindig felcsillant a remény, és elmém burkát átszakítva kijutottam. Most azonban nem. Belátom: kelepcebe csaltak érzékeim.

Fuldoklom, aztán legyűröm légszomjamat és a mézédese levegő újra beáramlik a tüdőmbe. Aztán ott megsavanyodik.

Megfogalmazhatatlan gondolatok ordítanak belőlem. Összeszorítom ajkaim. Ne gyertek ki! Hiába. Addig tépik a számat, míg ki nem szöknek. Nekik sikerült, nekem nem. Elkezdtem sírni. Marnak a könnyeim. Tehetetlen tusa. Összekucorodom. Seppegve erőlködök: segítség! Ekkor megragad egy kéz és felhúz, vissza.

Vissza a felszínre, lelkem naposabbik folyamába, ahol a fehérre meszelt parasztházikók ablakában **piros muskátlik** virágzanak. Ahol a pletykás, idős nénik kiülnek a házuk

*** Miközben így jól eltöltöttem az időt, **pirosvirágokat** pillantottam meg, amelyek a ritkán ültetett gesztenyefák tövében nyílottak. Hamarosan jó csomót szedtem belőlük azzal a szándékkal, hogy meg fogom velök lepni édes anyámat.

elé és teregetik a szennyest. Eufórikus érzések pattognak végig testemen. Elmosolyodom. Nem volt az más, csak egy gyenge pillanat. Meginogtam. Zuhantam, aztán szárnyakat bontva újra felszínre törtem. És most itt van, fehérén-feketén. Ezen a papíron. Hadd olvassa mindenki. Hadd legyen ez egy emlékirat egy bizonyos nyári eltévedésemről.

OLÁH ZSÓFIA

*** CSÁTH GÉZA: Emlékirat eltévedésemről. Nyugat, 1908/24.

A kiadványban szereplő képek jegyzéke

A címdoldalon NAGY BOGLÁRKA, a belső fedőlapon KRACZ CSONGOR, FÁBIÁN ELZA, UTASI RAJMOND és KLUMM TÍMEA alkotásai láthatók.

3. oldal: KENYERES ADÉL, 7.o. KLUMM TÍMEA, 9.o. SZALMA GÁBOR, 11.o. BAJUSZ ANIKÓ, 21.o. FÁBIÁN ELZA, 22.o. KLEBESKÓSZABINA, 24.o. ANONYM, 28.o. KRACZ CSONGOR, 29.o. LUKÁCS LILLA, 30.o. NÁGEL ZSOLT, 31.o. HŐS NOÉMI.

SZERKESZTŐ: P.B.J.

DESIGN: DANIELA MAMUŽIĆ

Kosztolányi Dezső Nyelvi Gimnázium
Szabadka
2008.

